

Uzroci nezaposlenosti među mladima u Europi razlikuju se od zemlje do zemlje zbog razlika u njihovim tržištima rada.

Znanstvenici iz europskog projekta STYLE, koji proučavaju problem nezaposlenosti među mladima, fokusirali su se na Španjolsku i Češku kako bi utvrdili kako su njihova tržišta rada reagirala na gospodarsku krizu od 2007. do 2010., posebice kad je riječ o nezaposlenosti među mladima.

Dok Španjolska ima najvišu stopu nezaposlenosti među mladima u Europi od gotovo 50 posto*, Češka ima jednu od najnižih. U dobnoj skupini od 18 do 25 godina ona iznosi 5 posto, iza Njemačke u kojoj iznosi 4,7 posto. No, u obje te zemlje stopa nezaposlenosti među mladima u tom se razdoblju udvostručila, dok u drugim dobnim skupinama nije toliko snažno porasla.

Uzroci za to su posve različiti, zaključak je istraživanja "Tijekovi mlade radne snage i izlazi iz nezaposlenosti u Velikoj recesiji"*, koje su proveli Vladislav Flek, izvanredni profesor Sveučilišta Metropolitan u Pragu, i još dvoje znanstvenika, Martin Hala i Martina Mysikova, prenosi EurActiv.

Po istraživanju, visoka stopa nezaposlenosti među mladima u Španjolskoj uzrokovana je najvećim dijelom otpuštanjima, dok u Češkoj mladi jednostavno ne mogu pronaći posao nakon što završe školu.

Znanstvenici ističu da su ta dva razloga tipična. Samo mali broj mladih nakon što završe školovanje odmah uspije pronaći stabilan i zadovoljavajući posao. Ostali će vjerojatno biti otpušteni. To može biti zato što se mladima nude samo ugovori na određeno radno vrijeme ili što se mnoge tvrtke vode pravilom "zadnji primljen, prvi otpušten".

Drugi su prisiljeni često mijenjati posao zbog obrazovanja koje nije prilagođeno tržištu rada, manjka iskustva ili vještina koje su potrebne poslodavcu.

Izostanak reformi u dobrim vremenima

No Flek i Mysikova tvrde da visoka stopa nezaposlenosti među mladima može isto tako biti posljedica političkih propusta. U istraživanju "Dinamika nezaposlenosti u srednjoj Europi: Pristup tijekomima radne snage" oni tvrde da je u boljim ekonomskim vremenima (između 2004. i 2007.) češka vlada mogla pokrenuti reforme tržišta rada koje su mogle dijelom spriječiti povećanje broja nezaposlenih među mladima.

Istraživanje je pokazalo da je u odnosu na druge istočnoeuropske zemlje, češko tržište rada imalo izrazito niži kapacitet apsorpcije najslabije kvalificiranih i starijih nezaposlenih radnika.

I dok se strukturna nezaposlenost u toj zemlji smanjila za manje od jedan postotni bod od 2004. do 2007., u Slovačkoj se u istom tom razdoblju ona smanjila za 2,7 postotnih bodova, a u Poljskoj za 5,7. Riječ je o nezaposlenosti koja je posljedica nesklada između vještina koje radnici posjeduju i vještina koje trebaju poslodavcima.

Istraživanje je pokazalo da je u odnosu na druge istočnoeuropske zemlje, češko tržište rada imalo izrazito niži kapacitet apsorpcije najslabije kvalificiranih i starijih nezaposlenih radnika. Obrazovanje je u Češkoj izrazito povezano s uspješnošću na tržištu rada. Stopa zaposlenosti posebno je niska za one koji nisu završili srednju školu (što je vrlo mali dio radne snage) a povećava se sa stupnjem obrazovanja. Slika prikazuje češke srednjoškolce u Bruntalu u Moravsko-šleskoj regiji na redovnom sajmu poslova Artifex održanom sredinom studenog u organizaciji lokalnog ureda za zapošljavanje i grada Krnova u suradnji s 18 škola iz pokrajine. Na sajmu su, uz ostale poslodavce, bili i predstavnici najvećih tvrtki Bruntala, a na raspolaganju su bili i djelatnici ureda za zapošljavanje. Sajam je posjetilo više od 800 učenika. Izvor: Ured za zapošljavanje Češke Republike

"To je u Češkoj trebalo izazvati odgovor u aktivnoj politici tržišta rada, sustavu socijalnih naknada, oporezivanju rada, potporama fleksibilnijim oblicima ugovora o radu i snažnijim mjerama protiv rada na crno", ističu znanstvenici.

"Propusti u tim institucionalnim područjima tipično su odgovorni, barem u određenoj mjeri, za nedovoljnu dinamiku u tijekomima na tržištu rada, prije svega kad je riječ o tijekomima iz nezaposlenosti u zaposlenost."

Allan Paell, glavni tajnik Europskog foruma mladih (EYF), nevladine organizacije koja promiče prava mladih, rekao je da je ne samo pristup tržištu rada postao veći izazov za mlade, nego se smanjio i pristup regularnom i kvalitetnom zaposlenju, što rezultira manjom radnom stabilnošću i još većim jazom između mladih i starijih generacija.

"Kao oblik promicanja fleksibilnosti na tržištu rada, mnoge zemlje ublažile su regulativu kad je riječ o neregularnim ugovorima, zadržavajući strožu regulativu ugovora na neodređeno radno vrijeme. To je dovelo do polarizacije tržišta rada, koja je zbog krize postala još izraženija", rekao je Paell za EurActiv.

To također znači, dodao je, da se mladi često nalaze u nesigurnoj poziciji i prvi u velikom broju dobivaju otkaz kada ekonomija krene silaznom putanjom.

Da bi se mladima olakšalo zaposlenje, EYF preporuča strukovno obrazovanje i osposobljavanje kako bi stekli vještine koje su potrebne na tržištu rada.

Češka Republika ima posebno dobro obrazovanu radnu snagu. Oko 92 posto radno sposobnog stanovništva završilo je barem srednju školu dok je prosjek OECD-a 76 posto. Slika prikazuje demonstraciju obrta organiziranu za učenike koji se spremaju izabrati srednju školu. Učenici 17 srednjih škola iz oblasti Plzena su krajem listopada na 10. godišnjem sajmu pod imenom "Akademija obrta" za 635 učenika iz deset osnovnih škola demonstrirali stečene vještine. Osnovnoškolci tako dobivaju priliku upoznati se s radom starijih kolega iz srednjih škola te steći ideju o zahtjevima i potrebama poslodavaca koji su na sajmu predstavljali svoje proizvode. Posebnu su pažnju privlačile demonstracije vještina poput rada motornom pilom ili vožnje traktora, istaknuo je češki ured za zapošljavanje na svojim Facebook stranicama. Akademija obrta, održana u mjestu Rokycany, održana je u okviru Godine industrije i tehničkog obrazovanja, a u organizaciji lokalnog ureda za zapošljavanje. Izvor: Ured za zapošljavanje Češke Republike

* Po podacima Eurostata objavljenim u kolovozu, u Španjolskoj je nezaposleno 48,8 posto mladih, u Grčkoj 48,3 posto (podaci za lipanj), u Hrvatskoj 43,5 posto (drugi kvartal), a u Italiji (40,7 posto).

* STYLE Youth Labour Flows and Exits from Unemployment in Great Recession

* STYLE Unemployment Dynamics in Central Europe: A Labour Flow Approach

Izvor: eu.hina